

อนิรุทธิ์คำฉันท์

ผู้แต่ง                    สันนิษฐานว่า ศรีปราชญ์เป็นผู้แต่ง

ลักษณะการแต่ง แต่งด้วยฉันท ๔ ชนิด คือฉันท ๑๑ แ่นท ๑๔ ฉันท ๑๕ ฉันท ๑๙ นอกจากนี้ยังมีกาพย์ฉบัง

กาพย์สุรางคนางค์ และร่ายสุภาพแทรกอยู่ด้วย

เรื่องย่อ

พระอนิรุทธิ์ทูลลาพระภุชยะพระอัยกาไปล่าสัตว์ในป่า แล้วประทับแรมใต้ต้นไทรใหญ่ พระไท่ทรงพา

ไปอุ้มสมนางอุษา แล้วพากลับไปที่เดิม นางอุษาครรวหาพระอนิรุทธิ์ พระพี่เลี้ยงจึงวาดรูปเทพและกษัตริย์ทั่ว

สามภพจนถึงพระอนิรุทธิ์นางเห็นก็จำได้ พระพี่เลี้ยงจึงสะกดพระอนิรุทธิ์ไปยังโศกนิคร ความทราบถึงท้าวพานาสูร

พระบิดานางอุษา จึงสั่งให้ทหารมาล้อมจับพระอนิรุทธิ์ และแผนลงศรมัดพระองค์ไว้ จนพระภุชยะมาช่วยไว้ได้

จนต้องต่อสู้กับพระอิศวรเมื่อพระอิศวรถอนทัพกลับ พระอนิรุทธิ์และนางอุษาจึงอยู่ร่วมกัน อย่างมีความสุข

ที่มา : ประวัติดาวรรณคดีไทยสมัยสุโขทัยและอยุธยา ของเสนีย์ วิลาวรรณ